

Epigyne: enkel de rechterheft is gedifferentieerd tot een epigyne met enigszins afwijkende geslachtsopening en zaadkanalen, die leiden naar het normaal gevormde zaadblaasje.

Looppoten: bij de normale individuen zijn er weinig opmerkelijke verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke looppoten. Enkel in de verhouding van de lengte van een bepaalde stekel t.o.v. de diameter van de tibia is er enig verschil tussen de beide sexen. Bij de aanwezige gynandromorfe spin komen deze kenmerken op de intacte rechterpoten overeen met die van de vrouwtjes. Bij de drie laatste linkerpoten zijn de verschillende stekels afgebroken, terwijl de eerste voorpoot geregenereerd is en dus kleiner dan normaal zodat hier geen vergelijking kan worden gemaakt.

Op te merken valt nog dat BAERT reeds in 1975, voor het eerst in België, vier gynandromorfe en intersexuele spinnetjes beschreef, waaronder een exemplaar van *P. pumila*, evenwel met andere kenmerken dan hierboven beschreven.

Na het onderzoek zijn de spinnen toegevoegd aan de kollektie van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

DANKWOORD

De Spinnenwerkgroep is dank verschuldigd aan de heer M. Roskams, Rijksingenieur van Waters en

Bossen, voor de toelating om spinnen te verzamelen gedurende deze lange periode. Tevens willen we Rob Hofkens bedanken voor het belangeloos ter beschikking stellen van alle computerprogramma's die we voor dit onderzoek hebben kunnen gebruiken.

Verder werkten mee aan dit onderzoek: C. Colson, L. Crevecoeur, J. Jacobs, M. Janssen, A.W.F. Meijer, J.H.G. Peeters, P. Poot en M. Vossen.

SUMMARY

A SURVEY OF THE SPIDERS (ARANEAE) OF THE 'MECHELSE HEIDE' NEAR MAASMECHELEN, BELGIUM

During 28 months, between April 1986 and August 1988, 9165 spiders were collected by means of pitfall-traps.

168 different species were identified, among which some important faunistic captures for Limburg (B.) and Belgium, such as *Agroeca dentigera* Kulcz., *Xysticus kempelini* Thorell, *Synageles hilarulus* (C.L.K.), *Pardosa sphagnicola* (F. Dahl), *Walckenaeria nodosa* O.P.-Cambr. and *Centromerus incultus* Falc. Further more no less than two gynandromorphic spiders were caught: *Pocadicnemis pumila* (Bl.) and *Peponocranium ludicrum* (O.P.-Cambr.). The sampled habitats were dominated by *Hand Calluna Molinia caerulea* or consisted of peat-bog.

LITERATUUR

- ALDERWEIRELDT, M., 1985. Verspreiding en oecologie van de Belgische Lycosidae (Araneae). Licentiaatsverhandeling R.U. Gent.
 ALDERWEIRELDT, M. & SEYS, J., 1988. Enkele voor de Belgische fauna zeldzame soorten (Araneae). Nwsb. Belg. Arachnol. Ver. 7: 19-21.
 BAERT, L., 1975. Four Gynandromorph and intersexual Linyphiid spiders for Belgium. Biol. Jb. Donea, 43 : 58-62.

BAERT, L., 1976. Nieuwe intersexuele spin voor België: *Gonatium rubellum* (Bl.). Bull. Ann. Soc. r. belge Ent., 112 : 204-207.

BAERT, L. & KEKENBOSCH, J. 1982. Mededeling: *Walckenaeria nodosa* O.P. CAMBR. (Araneae, Linyphiidae) nieuw voor de Belgische fauna. Bull. Anns. Soc. r. belge Ent. 118 : 211.

BAERT, L., BOSSELAERS, J. & KEKENBOSCH, J. 1984. Araignées nouvelles ou rares pour la fauna belge. Communication Bull. Ann. Soc. belge Ent. 120 : 318-321.

BOSMANS, R. & JANSSEN, M., 1982. Araignées rares ou nouvelles pour la faune belge (Araneae). Bull. Anns. Soc. r. belge Ent. 118 : 282-286.

DECLER, K., 1986. Enkele nieuwe of zeldzame spinnen voor de Belgische fauna van moerasgebieden. Bull. Anns. Soc. r. belge Ent. 122 : 319-321.

DECLER, K. & MAES, D., 1989. Voorlopige soortenlijst en synecologie van de spinnen (Araneae) van het natuurreservaat 'De Zwarte Beek' (Koersel-Beringen, Limburg). Nwsb. Belg. Arachnol. Ver. 11 : 19-29.

JANSSEN, M., 1987. Een geval van gynandromorfie bij spinnen: *Peponocranium ludicrum* (O.P. Cambr.) (Arachnida, Araneae, Erigonidae) Natuurhistorisch Maandblad 76 (6/7) : 118-119.

JANSSEN, M., 1987. De spinnenfauna van het natuurreservaat 'Het Hageven' te Neerpelt, Belgisch Limburg. Nwsb. Belg. Arachnol. Ver. 4 : 9-15.

JANSSEN, M. & BAERT, L. 1987. Catalogus van de spinnen van België. Deel IV. Salticidae. Studiedocumenten K.B.I.N. nr. 43 : 32 pp.

JOCQUE, R., 1977. On the occurrence of *Agroeca dentigera* Kulcz. in Belgium (Ar. Club.). Bull. Br. arachnol. Soc. 4 (2) : 80-82.

KEKENBOSCH, J., 1968. Communication: Araignées nouvelles pour la faune de Belgique. Bull. Ann. Soc. r. Ent. Belg. 104 : 368-369.

ROBERTS, M.J. & PARKER, J.R., 1973. Gynandry and intersexuality in spiders. Bull. Br. Arachnol. Soc. 2 (9) : 177-183.

ROBERTS, M.J., 1986. The spiders of Great-Britain and Ireland, 2 : 1-240.

WIEHLE, H., 1960. Die Tierwelt Deutschlands. 47. Teil, XI. Micryphanthidae. Jena, Gustav Fischer Verlag, 620 pp.

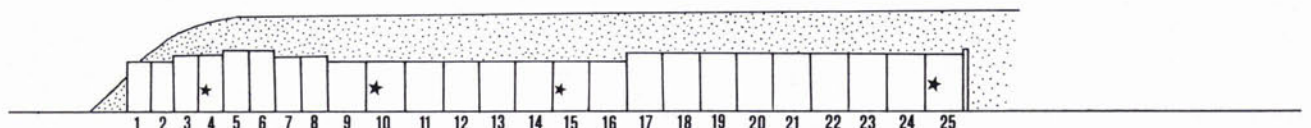
EEN OVERWINTERINGS-OBJECT VOOR VLEERMUIZEN IN EEN GELUIDSWAL

WOUTER JANSEN en STEVEN JANSEN, Korhoenstraat 12, Herkenbosch

Op 25 oktober 1990 werd aan de Stationsweg te Herkenbosch de officiële opening van dit object verricht. Met deze handeling was de eerste vleermuis-tunnel in een geluidswal in Limburg een feit.

De geluidswal ligt parallel met de Stationsweg en schermt de bebouwing af van het industrie-terrein "Heide". Milieuambtenaar Van Bommel van onze gemeente kwam met het idee dat met de aanleg van de geluidswal een overwinteringsverblijf voor vleermuizen gemaakt zou kunnen worden. De

Heemkunde vereniging Roerstreek diende vervolgens een subsidie-aanvraag in bij de Provincie Limburg, die hierop positief reageerde met een bijdrage. Verder hebben de gemeente Melick c.a., het industrieschap Heide-Roerstreek en de firma Schmitz dit project mede mogelijk gemaakt.

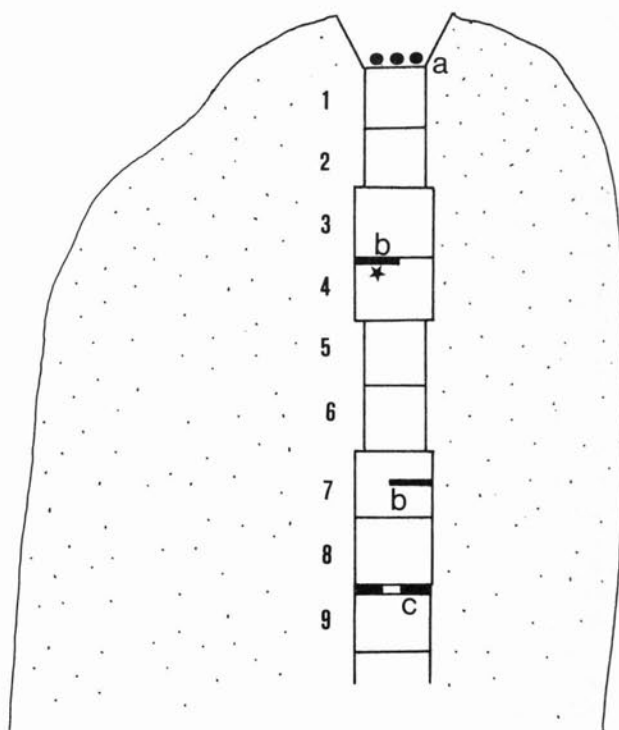

Figuur 1. Lengte-doorsnee van de vleermuisbunker, met de meetpunten (★).

BESCHRIJVING

De kunstmatige gang bestaat uit 25 betonnen duikersegmenten en is afgedekt met een 4 meter hoge zandlaag (figuur 1). De tunnelbunker is circa 40 meter lang en heeft een breedte van 1,5 meter en een hoogte van 2 meter. De toegang is afgegrendeld met een hek met spijlen (A). Dan volgen er twee gemetselde muren (B), die afwisselend 2/3 van de doorgang belemmeren (figuur 2). Daarna komt een stalen deur (C) met aan de bovenkant een opening. Aan de onderkant is ook een kier opengelaten voor eventueel overwinterende amfibieën. De betonnen duikersegmenten bieden misschien niet overal houvast, daarom zijn er 18 patioblokken opgehangen voor de toekomstige vleermuizen. Het klimaat in de tunnelbunker zal naar men hoopt constant blijven door de aarden laag. De gehele geluidswal zal binnenkort worden beplant met bomen en struiken.

Figuur 2. Bovenaanzicht voorste gedeelte vleermuisbunker, met toegangshek (A), muurtjes (B) en stalen deur (C).

OPENING

Burgemeester Houben begroette alle aanwezigen en gaf het woord aan Gedeputeerde Riem, die het belang van dit object voor de vleermuizen benadrukte en verband legde met het Nationaal park de Meinweg in oprichting.

Hij onthulde een bord (figuur 3), waarop enige informatie staat. Daarop volgde de officiële overdracht en vervolgens sprak de voorzitter van de Heemkundevereniging Roerstreek, de heer Thissen een woord van dank namens de vleermuizen. Hij overhandigde de sleutel aan Dhr. Riem, die de opening van het object verrichtte. Bij het openen sprong een reusachtige vleermuis tevoorschijn, die de genodigden vertelde waarom het zo belangrijk is voor zijn soortgenoten dat er een nieuwe overwinteringsplaats bijgekomen is.

TENSLOTTE

De ontwikkelingen in de tunnelbunker zullen door ons in de gaten gehouden worden. Er zullen gegevens verzameld worden over de temperatuur en de luchtvochtigheidsgraad binnen en buiten de tunnelbunker. We wachten met spanning op de eerste vleermuis.

Figuur 3. Ingang vleermuisbunker. Foto: W. Jansen; 26-10-1990.